

ساعت مسجد مشیر شیراز

زهرة رئیسی

دانشجوی کارشناسی ارشد ایران‌شناسی
دانشگاه تهران

یکی از زیباترین و تاریخی‌ترین ساعت‌های شیراز، ساعت مسجد مشیر است که بر فراز طاق غربی مسجد مشیر شیراز قرار گرفته‌است.

در کتاب *شیراز دنواز* آمده میرزا ابوالحسن خان مشیرالملک با تأسیس مسجد و حسینیه‌ای باشکوه در شیراز و نیز وقف بخشی از اموال خویش به آل عبا، از جاهت فراوانی در جامعه برقرار شد.

در آثار العجم آمده است:

«در محله سنگ سیاه، مسجد حاجی مشیرالملک به وضعی خوش و طرزی دلکش ساخته که مشتمل است بر دو شبستان وسیع و در وسط هر یک از سه سمت آن طاقی رفیع منازل فوقانی‌اش متعدد که محل و مسکن طلاب علوم دینی است. در وسط حوضی است بزرگ که همواره از آب سلسال پر و مالمال. ساعتی فرانسوی بسیار بزرگ که زنگ آن متجاوز از شصت من است، فراز طاق بزرگ رو به جنوب قرار داده‌اند و نقداً متحمل شکست و بست و مواظب آن ساعت، جناب سیادت انتساب حاجی میرزا محمدعلی ابن مرحوم حاجی سید اسماعیل خوشنویس شیرازی است که در کمالات خاصه علم ساعت‌سازی، گوی سبقت از همگان ربوده و می‌توان گفت که صنعت مذکور دون مرتبه و کمالات آن جناب است.»

اما طبق گفته آقای مهدی پارسایی، شیراز پژوه؛ ایشان در زمان تعمیر مسجد مشیر، این ساعت را از نزدیک مشاهده و عبارت «ساخت لندن» را حک شده بر روی آن دیده‌اند.

عکس از
امین رضایی

@m.aminrezaei

مکعبی فلزی در کنار ساعت هست که موتور ساعت در آن قرار دارد. این ساعت دو رو دارد؛ روی مسجد به اعداد فارسی و روی دیگر که به عمارت مشیرالملک هست، اعداد انگلیسی دارد. از این ساعت، دو نمونه وارد ایران شده که یکی برای مسجد نصیرالملک و دیگری برای مسجد مشیرالملک بوده؛ اما ساعت برای ایوان مسجد نصیرالملک بزرگ بوده و ناچار شدند آن را در شاهچراغ نصب کنند.

مراجع:

فرصت‌الدوله حسینی شیرازی، محمد نصیر؛ آثار عجم (آثار المعجم)، جلد یک، به تصحیح و تحشیه منصور رستگار فسایی، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۲.

فروزانی، سید ابوالقاسم؛ شیراز دلتواز، شیراز: ادیب مصطفوی، چاپ اول، ۱۳۹۱.

و

گفتگوی نگارنده با استاد مهدی پارسایی، شیراز پژوه.

عکس:

زهره رئیسی، امین رضایی.